

A fejezet hátttere: az oktatás részben mindig tevékeny önoktatási folyamat is – abban az értelemben, hogy érdemi tudásra nem lehet pusztán passzívan szert tenni. Ahhoz, hogy a tanulók olyan tudásra tegyenek szert, amely fontos számukra saját cselekedeteik és saját életük szempontjából, a tudást tevékenyen kell megszerezniük. Ily módon jártasságot szereznek a médiumok használatával és az információk kritikus feldolgozásával kapcsolatban is.

Célok

A fejezet végére

- ✓ a tanulók megtanulnak tevékeny módon ismereteket szerezni a menekültlét és a migráció témakörében;
- ✓ jártasságot szereznek a források értékelésében és a kritikus szellemű információgyűjtésben.

Tartalom

- ✓ Alapvető adatok és tények, a menekülés okai, a menekültek helyzete a célországban
- ✓ Új és talán meglepő és irritáló tények megismerése a menekültről és a migrációról

Módszerek

Információgyűjtés.

Gyakorlatok az ismeret és a vélemény, illetve a hiteles információ és az álhír megkülönböztetésével, valamint az elfogadhatatlan általánosítások és egyszerűsítések felismerésével kapcsolatban.

Átvezetés az 1. fejezetből

Emlékeztessük a tanulókat, hogy az első lépésben kérdéseket gyűjtöttek a menekültlét/migráció témakörében. Ma arra összpontosítunk, hogy honnan és hogyan tudunk kellően megalapozott információkat gyűjteni az ilyesféle kérdésekkel kapcsolatban.

#1. lépés

Összetett témában kutatunk információk után!

1

Alakítsunk négy-hat (az osztálylétszámtól függően lehetőleg legfeljebb hatfős) csoportot. Az 1. és a 2. (vagy az 1., a 2. és a 3.) csoport kapja az „1. kutatási feladatot”; a 4. és az 5. (vagy a 4., 5. és 6.) csoport kapja a „2. kutatási feladatot”. (kutatási feladatok → [tanulói munkalapok](#)).

2

Kérjük meg a csoportokat, hogy próbálják meg megválaszolni a kutatási feladatukban szereplő kérdéseket úgy, hogy közösen keresnek információt az interneten, majd a talált információ alapján készítsenek kiselőadást (flipcharton, powerpoint-ban, stb.).

Attól függően, hogy hogyan ítéljük meg osztályunk ismeret- és kompetenciaszintjét, adhatunk több-kevesebb tippet is a tanulóknak. Ehhez felhasználhatjuk a tájékozódáshoz hasznos információforrások alább összeállított listáját. Ezeket a forrásokat kiegészíthetjük a hazánkban rendelkezésre álló tájékozódási lehetőségekkel; ilyenek lehetnek például a felelős hatóságok, a civilszervezetek, illetve a médiumok weboldalai. Minthogy a tanulóknak gyakorolniuk kell azt is, hogy hogyan különböztessék meg a „komoly” forrásokat a „problémás” forrásoktól, ajánlhatunk nekik olyan szervezeteket és médiumokat is, amelyeket mi magunk „komolynak” tekintünk, de emellett olyanokat is, amelyeket „problémásnak” vélünk, például azért, mert hajlamosak az elfogadhatatlan általánosításra és az álhírterjesztésre. Ilyenek lehetnek például azok a bulvárlapok, amelyek közismerten hajlamosak egyszerűsíteni vagy álhíreket terjesztetni, vagy olyan szervezetek weboldalai, amelyek közismerten migrációellenesek.

Ne veszítsük szem elől, hogy a kutatási feladat fókuszpontjában a menekültek állnak (nem pedig a migráció egyéb formái). Lásd még a legfontosabb kifejezések szószeretét.

What exactly is a refugee? What other forms

Kutatási feladat 1

- Mit jelent pontosan az, hogy valaki menekült? A migrációnak milyen egyéb formái léteznek még?

- Hány embert üldöztek el otthonából világszerte 2018-ban?
- A világ mely országai fogadják be a legtöbb menekültet?
- Hány ember menekült az európai unióba 2018-ban?
- Hány ember menekült hazánkba 2018-ban?
- Közülük hányan mennek tovább másik országba?
- Mely országokból érkeznek azok a menekültek, akik hazánkban keresnek menedéket?
- Miért kellett elmenekülniük hazánkba? Mi a legfőbb oka annak, hogy menedéket kell keresniük?
- Minek kell történnie ahhoz, hogy a menekültnak el kelljen hagynia hazánkat?

Kutatási feladat 2

- Mi az, amit a hazánkban élő menekülteknek meg szabad tenniük, és mi az, amit nem szabad megtenniük? Mi az, amit kötelesek megtenni? Legyetek szívesek felsorolni a menekültek legfontosabb jogait, kötelezettségeit, illetve a rájuk vonatkozó legfontosabb tilalmakat.
- Hogyan oldják meg a menekültek lakhatását hazánkban?
- Milyen lehetősége van a menekülteknek arra, hogy részt vegyenek az oktatásban (különösen az iskolarendszeren belül) és megjelenjenek a munkaerőpiacon?

Ha az első lépésben összegyűjtött kérdések között vannak, amik nem szerepelnek a kutatási feladatok kérdései között, azokkal is ki lehet egészíteni a kérdéssort.

Minden csoport bemutatja kutatómunkája eredményeit az osztálynak (kérdések → tanulói munkalapok):

- Melyik választ hol találtuk meg?
- Ha ugyanarra a kérdésre több, eltérő választ találtunk, miben különböznek ezek a válaszok egymástól? Az adatok és a tények szintjén, az alapvető hangvétel szintjén, illetőleg a szöveg szándéka szempontjából?

- Mely vonatkozások tekintetében maradtunk bizonytalanok, és mely vonatkozásokban maradtak nyitott kérdéseink?
- Hogyan bízhatunk a közölt információban és hogyan tudjuk eldönteni, hogy a közölt információ megbízható-e vagy sem?
- Megtudtunk-e olyasmit, ami meglepett vagy irritált bennünket?
- Milyen érzelmeket váltanak ki belőlünk az elénk kerülő különböző információk?

4

A csoportok eredményeinek összehasonlítása

- Vannak eltérő válaszok ugyanazokra a kérdésekre? Ennek mi lehet az oka?

Ebben a fejezetben hasznos lehet, ha valamely CHANGE partner közreműködésére támaszkodunk. például jó ötlet, ha a szakértő véleményezi a „kutatási feladatok” összeállítását és ha esetleg maradna nyitott kérdés, kiegészíti azokat a megfelelő információval.

Ezen túlmenően a szakértő saját maga is hozzájárulhat a feladat lebonyolításához (a rendelkezésre álló időtől függően).

#2. lépés

Kérdezzünk meg egy szakértőt!

---

1. Hogyan a menekültek helyzetéről többet is megtudjunk, mint csak tényeket és adatokat, a szakértő elmondja, hogyan élnek a menekültek hazánkban, mire van szükségük, mire vágnak – és mit hoznak magukkal, amivel hozzá tudnak járulni új országuk társadalmához. A szakértő által elmondottak legyenek a lehető legéletszerűbbek (képekkel és menekültek felvételről lejátszott megszólalásaival).

---

2. Kérdések a tanulóktól

---

3. Gondoljuk át:

- Mi volt új és talán meglepő számunkra?
- Miben különbözik a szakértő nézőpontja az általunk megtapasztalt egyéb nézőpontoktól, és miben hasonlít hozzájuk?

(Háttér: A tanulóknak fel kell ismerniük, hogy nem csak az említett tények különbözhetnek, hanem azok az értékek és hozzáállások is, amelyeket az adott tényeket említő személy vall, és amelyek meghatározzák, hogy az adott személy hogyan tálalja a tényeket).

#3. lépés

Globális trendek öt percben

Mutassuk meg a tanulóknak az UNHCR alábbi ötperces videóját („UNHCR’s global trends in forced displacement”; „Globális trendek a kényszerű lakóhelyelhagyásban”), amely bemutatja a menekültség témakörében bekövetkező fontosabb fejleményeket. A videónak megvan az az előnye, hogy – globális szinten – összefoglalja az ezen fejezetben tárgyalt információkat, ugyanakkor „arcot ad” az adatoknak és a tényeknek, életszerűbbé téve ezzel a megszerzett ismereteket.

Szükség esetén rövid beszélgetésre is sor kerülhet kérdések és megjegyzések formájában. A videót használhatjuk a 2. fejezet lezárására is további megbeszélés nélkül,

Felhívás továbbgondolásra

Mondjuk el a tanulóknak, mi lesz ebben a fejezetben az elgondolkodtató feladat (elgondolkodtató feladat → [tanulói munkalapok](#)). A következő fejezetig légy szíves és:

Fényképezz le egy olyan tárgyat vagy jelenetet, amely valamely számodra meglepő, ebben a fejezetben megismert tényre, információra vonatkozik. Mellékelj képfeliratot is a felvételhez.

Jegyezd fel a válaszod az alábbi kérdésre: Mit szeretnék megkérdezni egy olyan menekülttől, aki hazámban él? Alternatív kérdés a menekültekhez: Mi az a kérdés, amelyet szeretnék, ha feltennének nekem?

Összefoglalás és átvezetés

Kérjük meg a tanulókat, hogy néhány mondatban fejtsék ki, mit tanultak ebben a fejezetben. Ha néhány tanuló már elmondott néhány gondolatot ezzel a kérdéssel kapcsolatban, mi is összefoglalhatjuk az elhangzottakat saját szavainkkal (ld. fenn a fejezet céljait).

Ezt követően elmondhatjuk, mivel folytatjuk a következő fejezetben: „A következő fejezetben még elmélyültebben fogunk foglalkozni a menekültek helyzetével és tapasztalataival.”

Minthogy a következő fejezetben több különböző tevékenység áll rendelkezésre, azt is elmondhatjuk, milyen tevékenységre számítsanak a tanulók.

Különösen fontos: ha azt szeretnénk, hogy a tanulók személyesen is találkozzanak egy menekülttel a következő fejezetben, erre a tanulókat fel kell készíteni. mondjuk el nekik, hogy a vendég nagyon személyes tapasztalatokról fog beszélni, amelyek egy részéről esetleg nehéz és fájdalmas beszélnie. Mondjuk el a tanulóknak, hogy természetesen feltehetnek a vendégnek kérdéseket (ezzel kifejezve érdeklődésüket is), de tisztelettudóan kell kérdezniük. el kell képzelniük, milyen lenne személyes tapasztalatokról, érzésekről, reményekről és vágyakról beszélni ismeretlen közönség előtt.

TOVÁBB A 3.FEJEZETRE

A legfontosabb kifejezések gyűjteménye

A menekülésről és a migrációról szóló beszélgetés kapcsán fontos néhány – látszólag magától értetődő – fogalmat tisztázni és ezeket helyesen használni, hogy elkerüljük a félreértéseket.

- ✓ **Migrants** leave their homelands to live and work elsewhere, either temporarily or forever. Reasons for migration can be very different - and more or less voluntary.
- ✓ A **migráns** az, aki elhagyja a hazáját és valahol máshol él és dolgozik, ideiglenesen vagy véglegesen. A migráció okai nagyon különbözőek lehetnek és a migráció többé-kevésbé önkéntes alapon történik.
- ✓ A **menekült** olyan ember, aki más emberek vagy a körülmények miatt a hazája elhagyására kényszerült.
- ✓ **Menekültjogi szempontból**, és a menekültek helyzetére vonatkozó egyezmény (más néven az 1951-es Menekültügyi Egyezmény) alapján egy személy, akit üldöznek „faji, vallási okok, nemzeti hovatartozása, illetve meghatározott társadalmi csoporthoz való tartozása, avagy politikai meggyőződése miatt”. Ha valaki a saját országán belül menekül és nem lép át semmilyen nemzetközileg elismert határt, akkor az országán belül **lakóhelyét elhagyni kényszerült személynek nevezük**.
- ✓ **Menekültek egy tágabb értelemben** azok az emberek, akik elhagyták a hazájukat háború vagy természeti katasztrófák miatt. A menekültek – a szónak ebben a tágabb értelemben – szintén kényszer miatt hagyják el hazájukat, nincs más választásuk.

Nem mindig lehetséges világosan és egyértelműen különbséget tenni az „önkéntes” és a „kényszerű” migráció között. Az elvándorolt emberek csoportjának részére vagy egészére vannak akik „gazdasági menekültekként” utalnak, megkérdőjelezve azt, hogy joguk van a segítségre. Sok esetben azonban a gazdasági problémák olyan nagyok (alultápláltság, az egészségügyi rendszer hiánya stb.), hogy veszélyeztetik az emberek egészséget, életét és arra kényszerítik őket, hogy elhagyják a hazájukat.

Ha tovább szeretne tájékozódni és még pontosabb definíciókat keres, a **European Migration Network** interaktív fogalomtára segítséget nyújthat ehhez, mely több nyelven elérhető.

Mivel országspecifikus definíciók és szabályozások is vannak, helyi CHANGE partnerével is kapcsolatba léphet további információkért.

Hasznos információforrások

A következő weboldalakon további háttér-információk, adatok és tények találhatóak a menekültekről és a migrációról.

A Jezsuita Menekültszolgálatok weboldalai

- ✓ **JRS international**
<https://jrs.net>
- ✓ **JRS Europe**
<https://jrseurope.org>
- ✓ **JRS Hungary / JRS Menekültszolgálat**
<https://jmsz.hu/>

Nemzetközi weboldalak

- ✓ **ENSZ Menkültügy Főbiztossága (UNHCR Magyarország)**
<https://www.unhcr.org/hu/>
- ✓ **IOM**
<https://hungary.iom.int/>
- ✓ **Hungaryan Red Cross/ Magyar Vöröskereszt**
<https://voroskereszt.hu/menekultugy/aktualis-tevekenysegeink/>
- ✓ **Amnesty International**
<https://www.amnesty.hu>

Magyarországi civil- és egyházi és állami szervezetek weboldalai:

- ✓ **Menedék Egyesület**
<https://menedek.hu/>
- ✓ **Magyar Helsinki Bizottság**
<https://helsinki.hu/>
- ✓ **Országos Idegenrendészeti Főigazgatóság**
http://www.bmbah.hu/index.php?option=com_k2&view=item&layout=item&id=390&Itemid=459&lang=hu
- ✓ **Artemisszió Interkulturális Alapítvány**
<http://www.artemisszio.hu/>
- ✓ **Afrikáért Alapítvány**
<https://afrikaert.hu/>
- ✓ **Next Step Egyesület**
<https://nextstepeu.org/hu/>
- ✓ **Magyar Máltai Szeretetszolgálat**
<https://maltai.hu/menekultszolgalat>
- ✓ **Cordelia Alapítvány**
<https://cordelia.hu/>